

Sygn. akt **III AUa 368/21**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Wiesława Stachowiak

Protokolant: Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2023 r. w Poznaniu

sprawy **A. W.**

przeciwko **Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.**

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 10 lutego 2021 r. sygn. akt IV U 1843/20

oddala apelację.

sędzia Wiesława Stachowiak

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 11.08.2017 r. nr ZER-SW1- (...) nr ewidencyjny: (...) organ rentowy - Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - powołując się na art. 15 c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, G., Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz informację Instytutu Pamięci Narodowej nr (...) z dnia 5.05.2017r. ponownie ustalił wysokość emerytury dla ubezpieczonego **A. W.**

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony wnosił o jej zmianę w całości i przyznanie prawa do policyjnej emerytury w wysokości pobieranej dotychczas i wypłaty różnicy dotychczasowego świadczenia z ustawowymi odsetkami. Wnosił też o zwrot kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2021r. w sprawie o sygn. akt IV U 1843/20, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał A. W. prawo do emerytury poczynając od 1 października 2017r. w kwotach ustalonych z pominięciem art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej,

Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 z późn. zm.).

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zostało wydane w wyniku następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Odwołujący się A. W. urodził się w dniu (...) Mieszka w miejscowości Ł. województwo (...).

Po ukończeniu szkoły średniej w dniu 25.09.1970r. rozpoczął naukę w Szkole Chorążych (...) w K., którą ukończył w dniu 2.10.1972r. w stopniu młodszego chorążego.

W następujących okresach A. W. pełnił służbę:

- od 04.10.1972r. do 30.09.1978r. w (...) Brygadzie (...) jako kontroler (...) K., Ł.

- od 24.03.1981r. do 31.10.1989r. w (...) Brygadzie (...) O. zastępca dowódcy

- od 01.11.1989r. do 11.04.1991r. w Łużyckiej Brygadzie (...) O. zastępca dowódcy

- od 11.04.1991r. do 15.05.1991r. w Ośrodek Szkolenia (...) O. zastępca dowódcy.

Zajmowane stanowiska służbowe to: kontroler, starszy kontroler, oficer operacyjny, zastępca dowódcy (...).

W okresie zawodowej służby wojskowej pełnił służbę w bezpośredniej ochronie granicy państwowej. Organizował służbę-pracę, kierował zespołami ludzi, kierował kontrolą ruchu granicznego. Wobec zwolnienia z zawodowej służby wojskowej otrzymał od Komendanta (...) Oddziału Straży Granicznej płk dypl. SG M. K. – opinię specjalną. Również od w/w otrzymał opinię o służbie w Straży Granicznej z racji pełnienia jako funkcjonariusz służby stałej na stanowisku zastępcy komendanta G. P. Kontroli.

W dniu 15.05.1991r. w związku ze spełnianiem wymogów określonych w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990r. o Straży Granicznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1643 ze zm.), m.in.: nieposzlakowana opinia, niekaralność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystanie w pełni z praw publicznych, zdolność fizyczna i psychiczna do służby, został mianowany funkcjonariuszem w służbie stałej i jednocześnie zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Ostatecznie służbę jako funkcjonariusz Straży Granicznej zakończył w stopniu etatowym majora. Jako funkcjonariusz Straży Granicznej służbę swoją pełnił w (...) Oddziale Straży Granicznej w K. na stanowisku funkcjonariusza SG G. P. Kontrolnej SG w O. (specjalista, kontroler. Służbę w Straży Granicznej pełnił do dnia 15.01.1994r, kiedy to na podstawie art. 45 ust. 2 stawy o Straży Granicznej - z uwagi na nabycie uprawnień emerytalnych - został zwolniony ze służby.

W dniu 1.02.1994 r., decyzją Komendanta Głównego Straży Granicznej w W. wydaną na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) ustalono A. W. prawo do emerytury policyjnej z tytułu wysługi lat.

Nieprzerwana zawodowa służba wojskowa odwołującego to 18 lat 7 miesięcy i 11 dni. Służba stał w Straży Granicznej to 2 lata 8 miesięcy – łącznie wysługa na dzień 15.01.1994r. wynosiła 21 lat 3 miesiące i 11 dni.

Decyzją pozwanego z dnia 27.02.2017r. – ustalono wobec odwołującego od dnia 1.03.2017r. nową wysokość emerytury. Jej wysokość do wypłaty miesięcznie wynosiła 3282,09zł.

W dniu 25.05.2017r. pozwany otrzymał z IPN Oddziałowe Archiwum IPN w P. - Informację o przebiegu służby nr (...). Wynikało z niej, iż A. W. w okresie od 4.10.1972r. do 31.07.1990r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b powoływanej ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy(...).

W oparciu o powyższą informację IPN organ rentowy uznał, że ubezpieczony spełnił przesłanki do objęcia go zakresem podmiotowym art. 13b policyjnej ustawy emerytalnej, w związku z czym dokonał ponownego obliczenia i obniżenia wysokości emerytury ubezpieczonego jak w zaskarżonej decyzji.

Okresy określone w art. 13b powołanej ustawy liczone po 0,0% od 4.10.1972r. do 31.07.1990r. wynosiły 17 lat 9 miesięcy i 28 dni.

Zaskarżoną decyzją z dniem 11 sierpnia 2017r. obniżył wskaźnik obliczania jego świadczenia emerytalnego do wysokości 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby w okresie od dnia 02.10.1972r. do dnia 31.07.1990r. Łączna wysokość emerytury stanowi 20,80% podstawy wymiaru i wyniosła kwotę 1111,49zł.

W dniu 04.09.2017r. została doręczona odwołującemu - decyzja Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (dalej: (...) lub „ZER MSWiA”) z dnia 11.08.2017r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury wydana na podstawie art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) oraz otrzymanej z Instytutu Pamięci Narodowej informacji Nr 303966/2017 z dnia 05.05.2017r.

W trakcie pełnienia ponad 20-letniej służby odwołujący A. W. nie popełnił jakiegokolwiek zbrodni, występku, deliktu czy innego czynu zasługującego na potępienie. Pracując zawodowo nie realizował innych zadań mających na celu zwalczanie opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów, związków wyznaniowych, łamanie praw do wolności, gwałcenia prawa do życia, wolności, własności, bezpieczeństwa obywateli tj. zadań ujętych w preambule ustawy lustracyjnej.

Wobec nienagannej służby w SG wystąpiono o jego awans w drodze wyróżnienia.

Pismem z dnia 22 września 2017r. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przesłał odwołującemu Zaświadczenie nr 195/17, z którego wynika, że jego dane osobowe nie są tożsame z danymi osobowymi, które znajdują się w katalogu funkcjonariuszy, współpracowników, kandydatów na współpracowników bezpieczeństwa państwa.

Stanowiącą podstawę wydania zaskarżonej decyzji - informacja Instytutu Pamięci Narodowej z dnia 5.05.2017 r. o przebiegu służby ubezpieczonego jak i jego akta osobowe nie zawierają żadnej informacji wskazującej, że zadania, które faktycznie realizował ubezpieczony polegały na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli.

Postanowieniem z dnia 20 lutego 2020r. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. Akt III Auz 117/20 uchylił postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie o zawieszeniu postępowania sygn. Akt XIII 1U 18773/18. Postanowieniem z dnia 7 maja 2020r. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy i na podstawie art. 461 par. 3 kpc przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na zgodny wniosek stron.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy wskazał, że odwołanie jest zasadne.

Spór w sprawie dotyczył tego, czy przepisy ustawy z dnia 16.12.2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz i ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 2270) tak zwanej drugiej ustawy nowelizującej policyjną ustawę emerytalną – zostały prawidłowo zastosowane.

Sąd I instancji wskazał, że ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, G., Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin - zastąpiła ustawę z dnia 31 stycznia 1959

r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 46, poz. 210, ze zm.). Od 1994 r. emerytury funkcjonariuszy wysłużone w latach 1944-1989 zostały zrównane „ze służbą w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i w Służbie Więziennej” (art. 13 ust. 1 powołanej ustawy emerytalnej). Jednocześnie ustawodawca zdecydował w 1994r., że z emerytury policyjnej nie skorzysta jedynie ten były funkcjonariusz, który służąc „w latach 1944-1956 w charakterze funkcjonariusza organów bezpieczeństwa państwa, porządku i bezpieczeństwa publicznego, przy wykonywaniu czynności służbowych popełnił przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości lub naruszające dobra osobiste obywatela i za to został zwolniony dyscyplinarnie, umorzono wobec niego postępowanie karne ze względu na nikomy lub nieznaczny stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu lub został skazany z winy umyślnej prawomocnym wyrokiem sądu” (art. 13 ust. 2 policyjnej ustawy emerytalnej). Przepis ten miał być dowodem na to, że żaden funkcjonariusz organów bezpieczeństwa z lat 1944 -1956. który dopuścił się czynów nazywanych wówczas „stosowaniem niedozwolonych metod w śledztwie”, nie skorzysta z uprzywilejowanego systemu zaopatrzenia emerytalnego. Ustawodawca ustawą z dnia 23.01.2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) tzn. pierwszą ustawą dezubekizacyjną - od dnia 1.01.2010 r. obniżył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 31.07.1990r. z 2,6% do 0,7% w związku z przyjęciem, że te prawa zostały nabyte niesłusznie z punktu widzenia aktualnej oceny działalności tych instytucji i dopuszczalna jest likwidacja tzw. przywilejów emerytalno- rentowych byłych funkcjonariuszy nadanych im przez władze w czasach poprzedniego ustroju. W brzmieniu wprowadzonego wówczas art. 15b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej sam fakt pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa powodował obniżenie świadczenia emerytalnego. Przepisy tej ustawy zostały uznane za zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przez Trybunał Konstytucyjny. Również Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał te zmiany przepisów za nie naruszające zasad Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zakresie odpowiedniej proporcji podjętych środków a celem, którego realizacji służyły i „właściwej równowagi” pomiędzy interesem jednostki względem interesu społecznego i odnotował, że praca w służbach bezpieczeństwa, która przyczyniała się do naruszeń prawa i wolności gwarantowanych przez Konwencję powinna być traktowana jako okoliczność uzasadniająca i usprawiedliwiająca wyodrębnienie kategorii osób świadczących taką pracę i objęcie ich obniżeniem świadczeń emerytalnych. W ocenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Polskie władze w ten sposób położyły kres przywilejom emerytalnym przysługującym członkom byłych komunistycznych służb bezpieczeństwa i zapewniły tym samym sprawiedliwość systemu emerytalnego (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24.02.2010 r. sygn. akt R 6/09 i decyzja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 6.06.2013 r, nr (...) w sprawie C. przeciwko Polsce).

Poza sporem było w tej sprawie, że w dacie orzekania - osobista sytuacja ubezpieczonego A. W. obecnie nie uległa jakiegokolwiek zmianie. W szczególności, nie ujawniono żadnych nowych okoliczności co do przebiegu jego służby. Ustawodawca z dniem 1.10.2017r. - ustawą z dnia 16.12.2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i (...) Biura (...) korupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 2270) tzw. drugą ustawą dezubekizacyjną wprowadził do porządku prawnego kolejną regulację wprowadzającą zasadę obniżenia nie tylko policyjnych emerytur, lecz także ingerującą w wysokość policyjnych rent inwalidzkich i rent rodzinnych, po osobach, które "pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa". Grupa ta została wyróżniona spośród wszystkich uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych i zdefiniowana przez ustawodawcę w art. 13b ustawy nowelizującej. Zgodnie z nowym art. 13b ust. 1 powołanej ustawy emerytalnej za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznano służbę od dnia 22 .07.1944 r. do dnia 31.07.1990 r. w wymienionych w tym przepisie cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. Kryterium formalne pełnienia służby w tak określonych cywilnych i wojskowych formacjach zostało jednak wzmocnione poprzez wskazanie, że jest to „służba na rzecz totalitarnego państwa”.

Ustawa zmieniająca wprowadziła także w art. 15c nowe zasady obliczania wysokości świadczenia dla osób, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa.

W konsekwencji wprowadzonej od 1.10.2017 r. regulacji, wszystkie osoby - również te, które zmarły przed wejściem w życie drugiej ustawy nowelizującej a które miały chociażby epizod w "służbie na rzecz totalitarnego państwa", zostały dotknięte (także po śmierci) obniżeniem świadczeń emerytalno - rentowych a członkowie ich rodzin obniżeniem świadczeń rodzinnych i to zarówno tych wypracowanych przed 1990 r., jak i po tej dacie.

Ustawa nowelizująca wprowadziła ponadto obowiązek organu rentowego podejmowania z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji ustalających na nowo wysokość świadczeń oraz ustaliła, że złożenie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji (art. 2).

Wysokość policyjnej emerytury odwołującego A. W. wyniosła od 1.10.2017r. kwotę 1.111,49zł (20,80 % wymiaru).

Sąd Okręgowy zwrócił następnie uwagę, że w dniu 16 września 2020r. Sąd Najwyższy wydał Uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego. W uchwale tej wskazał, iż kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 723) powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. Sąd Okręgowy rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni podziela i przyjmuje za własne stanowisko Sądu Najwyższego.

Nie było sporne w sprawie, że zebrany materiał dowodowy nie zawiera żadnej informacji wskazującej, aby działalność ubezpieczonego w okresie tej służby faktycznie polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Poza sporem było również w tej sprawie że taka służba ubezpieczonego w tym okresie od 04.10.1972 r. do 31.07.1990 r. -była służbą w jednostce organizacyjnej wymienionej w art. 13 b ust. 1 ustawy nowelizującej z 16.12.2016 r. i z tej przyczyny obecnie ubezpieczony został uznany przez organ rentowy za osobę pełniącą służbę na rzecz totalitarnego państwa a w konsekwencji tego zaskarżona decyzją należna mu emerytura od 1.10.2017r. została zredukowana do wysokości przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Trzeba wskazać, iż zgodnie z wprowadzonym drugą ustawą nowelizująca przepisem art. 13 b ust. 1 „ za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznano służbę od dnia 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. w wymienionych w tym przepisie cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. W konsekwencji, bezpośrednią przyczynę obniżenia policyjnej emerytury na gruncie tej sprawy stanowiła okoliczność, że ubezpieczony został uznany za osobę pełniącą służbę na rzecz totalitarnego państwa, bo w okresie od 4.10.1972 r. do 31.07.1990 r. pracował w jednostce organizacyjnej wymienionej w art. 13 b ust. 1 ustawy nowelizującej z 16.12.2016r.

Podać także należy, iż przywracanie sprawiedliwości społecznej poprzez obniżenie emerytur wszystkim funkcjonariuszom służb i organów bezpieczeństwa, niezależnie od ich roli i funkcji pełnionej w tych służbach było już przedmiotem poprzednich rozwiązań ustawowych przyjętych w 2009r. tzw. „pierwszej ustawy dezubekizacyjnej”. Wówczas już obniżono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 31.07.1990 roku z 2,6% do 0,7% w związku z przyjęciem, że te prawa zostały nabyte niesłusznie z punktu widzenia aktualnej oceny działalności tych instytucji. W świetle wprowadzonego wówczas art. 15b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej sam fakt pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa powodował obniżenie świadczenia emerytalnego, albowiem brak było uzasadnionych przesłanek do przyjęcia, że oprócz kryterium pełnienia służby w organie bezpieczeństwa państwa, doniosłość prawną dla ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ma przesłanka w postaci rodzaju wykonywanych przez funkcjonariusza zadań w organie, co w ocenie

Europejskiego Trybunału Praw Człowieka stanowiło kres przywilejom emerytalnym przysługującym członkom byłych komunistycznych służb bezpieczeństwa i zapewniło tym samym sprawiedliwość systemu emerytalnego w Polsce. W tej sytuacji nie można pominąć faktu, że obecna treść przepisu art. 13b istotnie odbiega od treści obowiązującego w tym zakresie poprzednio art. 15b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej, albowiem kryterium formalne służby w określonych cywilnych i wojskowych formacjach zostało wzmocnione poprzez wskazanie, że jest to „służba na rzecz totalitarnego państwa. Jest to nowe dodatkowe kryterium a taka konstrukcja art. 13 b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej w sposób nieuchronny nakazuje weryfikację czy w przypadku pełnienia służby wymienionych przez ustawodawcę instytucjach i formacjach mamy do czynienia ze „służbą na rzecz totalitarnego państwa”.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż w orzecznictwie sądów powszechnych występuje stanowisko, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno co do faktów jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11 OSNP 2012/23-24/298).

Oznacza to jednak, że po zmianach dokonanych drugą ustawą nowelizacyjną z 16.12.2016r. nie wystarczy, że organ rentowy zmniejszając emeryturę lub rentę wykaże pełnienie służby w wymienionych przez ustawodawcę cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. Musi ponadto wykazać, że była to służba na rzecz totalitarnego państwa, która według legalnej definicji zawartej w preambule ustawy lustracyjnej polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków zawodowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Tylko taki sposób wykładni art. 13b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej zapewnia spójność i logiczność obowiązującego w tym zakresie prawa oraz to, że działanie, które nie zostało zakwalifikowane przez samego ustawodawcę jako działanie na rzecz totalitarnego państwa, nie spowoduje nieuzasadnionego obniżenia świadczenia emerytalnego (rentowego). Tylko wskazana powyżej wykładnia art. 13b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym zapewni również, że ingerencja w prawo do poszanowania mienia będzie miała charakter ingerencji racjonalnie uzasadnionej w rozumieniu art. 1 Protokołu Nr (...) do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W przedmiotowej sprawie, podstawą wydania zaskarżonej decyzji było ustalenie, że ubezpieczony A. W. w okresie od 4.10.1972 r. do 31.07.1990 r. pełnił służbę w instytucjach wymienionych w katalogu jednostek organizacyjnych zawartym w przepisie art. 13b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej, w których służbę ustawodawca uznał obecnie za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Organ rentowy nie wykazał jednak, że ubezpieczony w okresie tej służby faktycznie podejmował jakąkolwiek działalność polegającą na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. W żadnym wypadku nie wynika to z informacji IPN z dnia 5.05.2017r. a organ rentowy nawet nie podnosił w toku postępowania, aby takie zadania ubezpieczony faktycznie realizował. Pozwany w istocie stał na stanowisku, że każda służba w wymienionych przez ustawodawcę instytucjach i formacjach, potwierdzona informacją IPN jest służbą na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13 b tak zwanej drugiej ustawy nowelizacyjnej. Zdaniem Sądu Okręgowego przedstawiony pogląd jest błędny i nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem nie wszelka praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego jest potępiona i objęta dyskredytacją, lecz jedynie ta, która polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Trzeba wskazać, iż ustawodawca dał temu wyraz odnosząc się w art. 13 b policyjnej ustawy emerytalnej do pojęcia - służby na rzecz totalitarnego państwa, zdefiniowanego w cytowanej wyżej preambule ustawy lustracyjnej. Podnieść należy, iż sama negatywna ocena działalności jednostki, w której odwołujący pełnił służbę na gruncie tegoż przepisu art. 13 b powoływanej ustawy emerytalnej nie daje podstaw do obniżenia indywidualnie nabytych praw do emerytury. Należy podkreślić, że ustalona wynikiem tego postępowania działalność ubezpieczonego w zakresie ochrony granicy państwowej, polegająca w istocie na zwalczaniu przestępstw granicznych, same w sobie nie nasza żadnych znamion służby na rzecz państwa totalitarnego w rozumieniu w/w legalnej definicji tego pojęcia.

Okoliczności te nie dają zatem żadnych podstaw do przyjęcia, aby ubezpieczony A. W. faktycznie podejmował jakiegokolwiek zadania w zakresie zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Ze względu na powyższe nieprawidłowe było przyjęcie przez organ rentowy, iż ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13 b i ponowne obniżenie jego emerytury na podstawie art. 15 c powołanej ustawy emerytalnej, albowiem przesłanki do zastosowania tej regulacji w odniesieniu do ubezpieczonego nie zostały spełnione.

W tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym rozstrzygnięcie sprawy nie wymaga też odnoszenia się do zarzutów dotyczących zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisów nowelizacji ustawy z dnia 16.12.2016 r., na naruszenie których wskazywał w odwołaniu ubezpieczony. Brak było zatem podstawy do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 punktu 3¹ k.p.c. o co wnosił organ rentowy.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku, w całości, złożył pozwany, wnosząc o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego MSWiA z 11 sierpnia 2017r. oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;

ewentualnie:

2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi decyzję w zakresie zasądzenia od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację odwołujący wnosil o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Istota sporu sprowadzała się do oceny zasadności zastosowania wobec ubezpieczonego przepisów art. 15 c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, znowelizowanego w 2016 r. i w konsekwencji obniżenia wysokości przyznanego mu świadczenia emerytalnego.

W świetle przepisu art. 15 c ust. 1 ustawy w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;

- 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz 2-4.

Ponadto, jak wynika z treści ust. 3, wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Istotą sporu było zatem ustalenie, czy odwołujący w okresie wskazanym w informacji IPN, tj. od 4.10.1972r. do 31.07.1990r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 roku, poz. 708 ze zmianami).

W tym miejscu przypomnieć należy, iż w przywołanej przez Sąd Okręgowy uchwale z dnia 16 września 2020 r. III UZP 1/20 Sąd Najwyższy stwierdził, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13 b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Zasadniczy zarzut apelującego sprowadzał się do argumentacji, że skoro z informacji IPN wynika, że odwołujący w ww. okresie pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 roku, to automatycznie spełnione zostały warunki do ponownego przeliczenia mu świadczenia. Zdaniem pozwanego istotnym kryterium jest fakt pełnienia służby w okresie od dnia 22.07.1944 r. do dnia 31.07.1990r. w wymienionych w tym przepisie jednostkach organizacyjnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego argumentacja apelującego nie jest uzasadniona.

W orzecznictwie sądów powszechnych, sądów administracyjnych oraz Sądu Najwyższego ukształtował się jednolity pogląd, zgodnie z którym okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Przeciwno informacji o przebiegu służby mogą być przeprowadzane przeciwdowody. Sąd Najwyższy (por. wyroki z 09.04.2009 r., I UK 316/08, z 06.09.1995 r., II URN 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 5, poz. 77, z 08.04.1999 r., II UKN 619/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 439, z 04.10.2007 r. I UK 111/07, z 02.02.1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 nr 16, poz. 239 oraz z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 nr 11, poz. 342) na gruncie art. 473 k.p.c. wielokrotnie wypowiadał się, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prawa pracy w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia dowodowe. W postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik czy ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu np. zaświadczenia o zatrudnieniu, wynika co innego.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 09.12.2011 r. sygn. akt II UZP 10/11 (OSNP 2012/23-24/298) przyjął, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w W., w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Ww. postanowienie Sądu Najwyższego zapadło na tle obniżenia emerytury policyjnej w związku z pierwszą ingerencją ustawodawcy w świadczenia emerytalne funkcjonariuszy reżimu komunistycznego, kiedy to do ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, wprowadzono dodatkowy art. 15b przewidujący, że obniża się emeryturę osobie, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji

o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów i która pozostawała w służbie przed dniem 02.01.1999 r.

Sąd Apelacyjny przypomina także treść powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 września 2020r. III UZP 1/20. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały dotyczącej kwestii obniżania emerytur policyjnych na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów potwierdził, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby wydana przez IPN w trybie art. 13a ust. 1 ustawy z 1994 r. Sąd Najwyższy zaakcentował, iż pojęcie „służby na rzecz totalitarnego państwa” należy odkodować jako punkt wyjścia do analizy sytuacji prawnej indywidualnych świadczeniobiorców. Tym samym nie można zgodzić się z założeniem, że sam fakt stwierdzenia pełnienia służby od dnia 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. w wymienionych instytucjach i formacjach jest wystarczający do uzyskania celu ustawy z 2016 r., w tym także aby wykluczone zostało prawo do dowodzenia, iż służba pełniona w tym czasie nie była służbą na rzecz totalitarnego państwa. Sąd Najwyższy podkreślił także, że nie można ograniczyć się do bezrefleksyjnej wykładni językowej art. 13b ustawy z 1994 r., bowiem zakodowane w nim pojęcie stanowi kryterium wyjściowe, a więc przybiera postać domniemania możliwego do obalenia w procesie cywilnym.

Na powyższe stanowisko powołał się również Sąd Najwyższy w postanowieniu z 14.09.2021 r. sygn. akt USK 259/21 (w zakresie rozpoznania skargi kasacyjnej), wskazując, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby wydana przez IPN i w razie stosownego zarzutu przeciwko podstawie tej informacji, sąd będzie zobowiązany do rekonstrukcji jej przebiegu w konkretnym wypadku.

Sąd Najwyższy uznaje zatem, że informacja IPN stanowi dowód, który nie jest jednak dowodem wyłącznym albo dowodem niepodważalnym, którym sąd byłby związany, bez możliwości jego oceny w ramach przysługującego sądowi prawa do swobodnej i wszechstronnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Inne rozumienie stanowiska Sądu Najwyższego dawałoby IPN przymioty organu rozstrzygającego arbitralnie kwestie wysokości świadczeń emerytalno-rentowych, bez potrzeby odwoływania się do sądu, a z sądu organ firmujący jedynie ustalenia zawarte w informacji IPN.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego - mając na uwadze wykładnię celowościową ustawy uznać należy, że istotne znaczenie dla interpretacji definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” ma rodzaj i zakres czynności wykonywanych w trakcie służby.

Ustawa z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) nie zawiera definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Celem odkodowania znaczenia tego sformułowania, odnieść się wypada do definicji zawartej w ustawie z 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz.U. 2006 Nr 218, poz. 1592). Zgodnie z preambułą ww. ustawy służbą tego rodzaju jest „praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego lub pomoc udzielana tym organom przez osobowe źródło informacji, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, do zastosowania omawianych rygorów nie wystarczy zatem samo formalne pełnienie służby w jednostkach wymienionych w art. 13b ustawy w okresie od 22.07.1944r. do 31.07.1990r., ale pełnienie służby polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, łamaniu praw człowieka i obywatela.

Inna wykładnia przepisu art. 13b naruszałaby zasady sprawiedliwości społecznej, bowiem dotyczyłaby także osób, których pełniona funkcja czy charakter pracy nie miały charakteru operacyjnego, lecz charakter pomocniczy, techniczny, biurowy, porządkowy, niezwiązany z głównymi funkcjami organów bezpieczeństwa. Poza tym należy mieć na względzie, że wykonywanie „służby na rzecz państwa totalitarnego” było zindywidualizowane, mogło różnić się osobistym zaangażowaniem danej osoby i determinacją na realizowanie określonych zadań i funkcji. Działalność

funkcjonariusza mogła być w różnym stopniu ukierunkowana na potrzeby, korzyści totalitarnego państwa. W związku z tym nie każde nawiązanie stosunku prawnego w ramach jednostek organizacyjnych, wskazanych w ustawie, musiało wiązać się ze służbą na rzecz totalitarnego państwa.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można przyjąć a priori, że sam fakt stwierdzenia pełnienia służby w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. w wymienionych w ustawie jednostkach organizacyjnych jest wystarczający do uznania, że dana osoba „pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Służba (praca) takiej osoby powinna być oceniana na podstawie indywidualnych czynów, w oparciu o wszystkie okoliczności pełnionej służby. Nie można stosować mechanizmu odpowiedzialności zbiorowej, gdyż stosowanie takiego mechanizmu przybliżyłoby ten mechanizm do mechanizmów stosowanych w czasach państwa totalitarnego.

Prezentowany przez Sąd Apelacyjny pogląd jest zatem w pełni zgodny z przywołaną uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16.09.2020 r. sygn. akt III UZP 1/20 dotyczącą kwestii obniżania emerytur policyjnych.

Tym samym nie można zgodzić się z zarzutem apelującego, że sam fakt stwierdzenia pełnienia służby od dnia 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. w wymienionych instytucjach i formacjach jest wystarczający do przesądzenia, że służba pełniona w tym czasie była służbą na rzecz totalitarnego państwa, zwłaszcza wykluczenia prawa do przeprowadzenia przeciwdowodu.

Dlatego nie można ograniczyć się jedynie do wykładni językowej art. 13b ustawy z 1994 r., bowiem zakodowane w nim pojęcie stanowi kryterium wyjściowe, a więc przybiera postać domniemania możliwego do obalenia w procesie cywilnym. Pokreślenia wymaga, że taka wykładnia jest zgodna z jednolitym i utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych, w szczególności Naczelnego Sądu Administracyjnego (zob. na przykład wyroki: z dnia 11 grudnia 2019 r., I OSK (...); I OSK (...), a także z dnia 4 czerwca 2019 r., (...)).

Słuszne jest także stanowisko Sądu Okręgowego, że sądy powszechne nie są związane treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Związanie to obejmuje jedynie organ emerytalny.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw by przyjąć, że w spornym okresie odwołujący pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa. Odwołujący w okresie zawodowej służby wojskowej pełnił służbę w bezpośredniej ochronie granicy państwowej. Wnioskodawca kolejno pełnił służbę w okresach: od 04.10.1972r. do 30.09.1978r. w (...) Brygadzie (...) jako kontroler (...) K., Ł.; od 24.03.1981r. do 31.10.1989r. w (...) Brygadzie (...) O. jako zastępca dowódcy; od 01.11.1989r. do 11.04.1991r. w Łużyckiej Brygadzie (...) O. jako zastępca dowódcy. Zajmowane przez niego stanowiska służbowe to: kontroler, starszy kontroler, oficer operacyjny, zastępca dowódcy (...). Wnioskodawca w trakcie służby początkowo zajmował się kontrolą dokumentów osób przekraczających granicę, a po uzyskaniu awansu na zastępcę dowódcy nadzorował pracę innych strażników, kontrolował ich pracę, organizował szkolenia. Jako zastępca dowódcy do spraw kontroli ruchu granicznego kierował kontrolą ruchu granicznego na trzech przejściach granicznych. Prowadził szkolenia i odprawy, planował służby i je organizował. W dniu 15.05.1991r. w związku ze spełnieniem wymogów określonych w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990r. o Straży Granicznej, m.in.: nieposzlakowana opinia, został mianowany funkcjonariuszem w służbie stałej i jednocześnie zwolniony z zawodowej służby wojskowej. Ostatecznie służbę jako funkcjonariusz Straży Granicznej zakończył w stopniu etatowym majora. Służbę w Straży Granicznej pełnił do dnia 15.01.1994r, kiedy to na podstawie art. 45 ust. 2 stawy o Straży Granicznej - z uwagi na nabycie uprawnień emerytalnych - został zwolniony ze służby.

Wnioskodawca nie wykonywał żadnych czynności operacyjnych i kontrwywiadowczych niezbędnych dla działalności Służby Bezpieczeństwa.

W realiach sprawy w postępowaniu sądowym dokonano zatem indywidualnej oceny charakteru zatrudnienia odwołującego i faktycznie wykonywanej przez niego pracy, mając na uwadze, że kryterium miejsca i czasu pełnienia

służby nie powinno stanowić jedyne kryterium do oceny, czy odwołujący pełnił „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, w rozumieniu art. 13b ust. 1 ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Kryteriami niezbędnymi do oceny czy pełnił on „służbę na rzecz totalitarnego państwa” powinny być przede wszystkim: rodzaj wykonywanych czynności, sposób ich wykonywania, a w szczególności czy w okresie pełnienia służby (pracy) dopuszczał się naruszeń podstawowych praw i wolności człowieka.

Sąd Apelacyjny podobnie jak Sąd Okręgowy w całości oparł się zatem na uchwale Sądu Najwyższego z dnia 16.09.2020r. III UZP 1/20 oraz podzielił w pełni stanowiska innych sądów powszechnych rozpoznających analogiczne sprawy. W tych orzeczeniach sądów powszechnych podniesiono m.in., że system emerytalny i kształtowane w jego ramach uprawnienia emerytalne nie mogą być elementem prowadzenia polityki represyjnej państwa, zwłaszcza że uprawnienia emerytalne nie są szczególnymi korzyściami, nawet w stosunku do służb mundurowych. W realiach sprawy odwołujący nie wykonywał zaś żadnych czynności operacyjnych niezbędnych dla działalności Służby Bezpieczeństwa.

Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał wszystkie zarzuty pozwanego za bezzasadne.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę oraz uwzględniając stan faktyczny ustalony w przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że prawidłowe jest stanowisko Sądu Okręgowego, że brak podstaw do obniżenia odwołującemu wysokości renty inwalidzkiej i emerytury, a tym samym zasadnym było pozostawienie świadczeń emerytalno - rentowych odwołującego w dotychczasowej wysokości.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny podziеляjąc ustalenia faktyczne i prawne Sądu I instancji, nie znalazł podstaw do wzruszenia kwestionowanego wyroku w kierunku postulowanym w apelacji. Zarzuty apelacji nie podważyły powyższych ustaleń, zaś apelacja stanowiła jedynie nieskuteczną polemikę z prawidłowymi ustaleniami i rozważaniami Sądu Okręgowego.

Konkludując, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. apelację oddalił, nie znajdując podstaw do jej uwzględnienia.

Wiesława Stachowiak